

СТА Н О В И Щ Е

От: от проф. д-р Даниела Милчова Фесчиян, УНСС, катедра „Счетоводство и анализ”, научна специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност”

- 1. Научна степен „доктор”, диплома № 26904 от 23.08.2000 г., протокол 16 № 10 от 20.06.2000 г. на Научна комисия на ВАК при МС на Р България.*
- 2. Научно звание (академична длъжност) „професор” по научна специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност”, свидетелство 29 от 2014 г., протокол № ФС-11 от 15.12.2014 г. на Финансово-счетоводен факултет при УНСС.*

Относно: конкурс за заемане на академична длъжност „професор“ по професионално направление 3.8 Икономика, научна специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (счетоводна отчетност)”, обнародван в ДВ., бр.69/25.08.2017 г., с единствен участник доц. д-р Румяна Савова Пожаревска.

1. Информация за конкурса

Конкурсът е обявен за нуждите на катедра “Счетоводство и анализ“ при „Финансово счетоводен“ факултет на УНСС съгласно Решение на АС №5/12.07.2017. Участвам в състава на научното жури по конкурса съгласно Заповед №2235/24.10.2017г. на Ректора на УНСС.

2. Кратка информация за кандидатите в конкурса

Кандидатът в конкурса доц. д-р Румяна Пожаревска е преподавател в катедра „Счетоводство и анализ“ в УНСС от 1991 г. От 2005 г. е доктор по икономика, а от 2010 г. е доцент по научна специалност 05.02.07. „Счетоводна

отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност". От 2011 г. до сега е зам. декан по международно сътрудничество на Финансово-счетоводен факултет. Член е на постоянната акредитационна комисия при УНСС.

3. Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност

В решение на съвета по хабилитация на УНСС, Протокол № 2 от 16.05.2017 г се отбелязва, че кандидатурата на доц. д-р Румяна Пожаревска съответства на количествените и качествените изисквания, приети от АС. Съветът по хабилитация дава положително становище за потенциалния кандидат в конкурса и предлага на катедра „Счетоводство и анализ“ да инициира на свое заседание конкурс за заемане на академична длъжност „професор“ в УНСС. Кандидатът участва в конкурса с научна продукция, която многократно превишава изискванията съгласно Правилника на УНСС. Убедителни и достатъчни са и посочените доказателства за покриване на така наречените качествени критерии.

4. Оценка на учебно-преподавателската дейност (за всеки кандидат поотделно)

Кандидатът в конкурса доц. д-р Румяна Пожаревска е дългогодишен и уважаван преподавател в катедра „Счетоводство и анализ“ на УНСС. Доц. Пожаревска води лекционни курсове по дисциплините: „Счетоводство на нематериалните активи“ пред ОКС „Бакалавър“, специалност „Интелектуалната собственост и бизнес“ и специалност „Творчески индустрии и бизнес“; „Принципи на представяне и отчитане на интелектуалния капитал и на природните ресурси“ пред ОКС „Магистър“, специалност „Счетоводство“ със специализация „Финансова отчетност“; „Финансово счетоводство“ пред специалност „Финансов контрол“, ОКС „Бакалавър“, „Основи на счетоводството“ пред ОКС „Бакалавър“ и др. Необходимо е да се подчертае, че с разработените от доц. Пожаревска лекционни курсове и учебните програми за счетоводно отчитане на нематериалните активи, интелектуалния капитал и природните ресурси се поставя началото на ново направление в теорията и практиката на счетоводството в България. Доц. Пожаревска притежава впечатляващи познания в областта на теорията и практиката на счетоводството.

5. Кратка характеристика на представените научни трудове (публикации)

За участие в конкурса за професор кандидатът представя следните научни трудове и публикации:

1. **Учебници** - две учебни пособия (в съавторство) „Отчитане на нематериални активи“ ИК - УНСС; ISBN 978-954-644-351-9. Авторско участие: глава първа (с. 7-52); глава четвърта (с. 147 – 239; с. 306-328); глава пета (с. 329-358); глава седма (с. 413-439). ПК 13,43. Това е първият в българската икономическа литература учебник, в който систематизирано са представени теорията и методологията на счетоводното признаване и представяне на нематериалните активи; „Финансова отчетност“ ИК - УНСС, С.; ISBN 978-954-644-815-6. Авторско участие: глава втора (с. 74-101; с. 119-163). ПК 4,44. Публикацията е свързана с разработените и преподавани от кандидата учебни курсове пред студентите от ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“.

2. **Монографии и студии** –самостоятелната монография с наименование „Счетоводни аспекти на интелектуалния капитал» ИК- УНСС, С., ISBN 978-954-644-950-4, с. 1-185, ПК 11.56.и петте монографични изследвания в съавторство са лично авторско дело и право на кандидата и са пряко свързани с темата на конкурса. Същото се отнася и за посочената студия на английски език с наименование „Accounting aspects of intangible cultural heritage – current issues in the theory and practice in Bulgaria“, (изд. „LAP LAMBERT Academic Publishing“, Германия, ISBN 978-3-659-61837-6, с. 1-43; ПК 2,7).

В монографичното си изследване „Счетоводни аспекти на интелектуалния капитал», кандидатът разкрива и аргументирано обосновава наличието на нови проблемни полета като дава аргументирани предложения за научно-приложното им интерпретиране. Защитава се тезата че коректното идентифициране, доброто познаване на същностните характеристики и на възможностите за правна закрила на „новите“ нематериални ресурси, генерирани от развитието на креативната икономика, ще позволи тяхното адекватно и по-пълно представяне във финансовите отчети на предприятията.

В колективните монографии се изследва връзката „интелектуален капитал - интелектуална собственост- нематериални активи“ в контекста на признаване на

нови счетоводни обекти. Като такива се систематизират идентифицирането на квотите за емисии на парникови газове и разработването на адекватна методология за тяхното счетоводно признаване и представяне. Анализирани са възможностите и перспективите за развитие на счетоводството за малките и средни предприятия в България като единна система от нормативна уредба. Представени са проекции за усъвършенстване на нормативната регулация и практиката на счетоводното интерпретиране на интелектуалната собственост във финансовите отчети на предприятията от нефинансовия и от публичния сектор в страната. Впечатленията ни от представените монографични изследвания са за задълбочени теоретични познания и богат практически опит на кандидата.

3. Статии в специализирани научни списания с редколегии (14 броя), от които седем на английски език („Accounting aspects on biotechnology and their products (according to theory and practice in Bulgaria)“; “Intellectual property securitization – accounting aspects“; „Copyrights in online business – accounting aspects“; „Accounting interpretation of concession rights in the Republic of Bulgaria – topical issues“; “Creative accounting in the field of commercial transactions involving intellectual property /based on the model of the statutory regulation in the Republic of Bulgaria/“; “ Internally generated intellectual products – accounting aspects“, “ Intellectual Property: a Lever to Stimulate Economic Growth of Small and Medium-Sized Enterprises Accounting Aspects“), са свързани с изнасяните лекционни курсове и отразяват научноизследователските търсения и интереси на участника в конкурса.

4. Доклади - представени са девет доклада на конференции в чужбина и в страната, от които пет са на английски език, Докладите обобщават резултатите от научноизследователските търсения и интереси на кандидата в конкурса.

5. Акредитиране на учебни програми - важен принос има изследването на учебните програми и очертаването на тенденциите в обучението чрез акредитиране на учебни програми по специалностите „Счетоводство“, „Финансов контрол“ и „Финанси“ от страна на двете най-големи международни счетоводни и одиторски професионални организации Institute of Chartered Accountants in England and Wales (ICAEW) и Association of Chartered Certified Accountants (ACCA). Резултатите от изследването са изведени и обобщени в монографичен труд с наименование

„Адаптиране на учебни програми към изискванията на Institute of Chartered Accountants in England and Wales (ICAEW)“.

Научната продукция се оценява положително в количествен и качествен аспект. Систематизацията на научните трудове и публикации по вид, начин на публикуване и участие в разработването им дава възможност да се направят следните изводи:

- **налице е баланс между структурата на представените материали (монографии, студии, статии, доклади, учебна литература);**
- **научните трудове и публикации са в обхвата и научната класификация на обявения конкурс за доцент по научната специалност 05.02.07 „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“.**

Кандидатът участва в конкурса с достатъчна по обем, разнообразна и актуална научна продукция, която по вид и съдържание съответства на научната специалност “Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност”.

6. **Синтезирана оценка на основните научни и научно-приложни приноси на кандидатите**

I. Научни приноси

Приноси, водещи до обогатяване на теоретичните постановки на счетоводната теория, чрез извеждане на критерии за признаване и изследване на нови класификационни групи активи и предлагане на модели за тяхното отчитане.

1. **Разработени са теоретичните и методологичните аспекти на счетоводното признаване и представяне на нови нематериални активи;**
2. **Представени са базисни теоретични и методологични постановки относно принципите на счетоводно представяне, признаване и отчитане на интелектуалния капитал и на природните ресурси;**
3. **Систематизирани са нови нематериални ресурси, генерирани от развитието на съвременния интелектуален капитал и изследването на тяхната съдържателна страна и правна защита;**

4. Класифицирани са две самостоятелни групи нематериални ресурси според критериите възможност и признаване на счетоводни обекти;
5. Разширен е портфейла от съществуващи и признати нематериални активи, чрез анализ на възможността определени ресурси да бъдат признати като счетоводни активи при прилагане на подходящи модели на оценка и регулация;
6. Създаден е модел за пълно активиране на разходите при формиране на оценката и признаването за счетоводни цели на вътрешно генерирани иновационни продукти;
7. Изследвани са възможностите за представяне и оценяване на човешките ресурси, в контекста на тяхното признаване за нематериален актив;
8. Изведени са същностните характеристики и счетоводните аспекти на правата върху квотите за емисии на парникови газове;
9. Анализирани са възможностите за прилагане на модела на преоценката на нематериалните активи.

2. Приноси, отнасящи се до усъвършенстване на счетоводния метод чрез разработването на модели за отразяване на нови отчетни обекти, генерирани от креативната икономика и идентифициране на проблемни области при отчитането на отделни обекти в теорията и практиката.

1. Предложени са модели за отчитане на квотите за емисии от парникови газове;
2. Разработен е модел за финансово и нефинансово представяне на човешкия капитал (модел за оценка за човешкия капитал и модел за нефинансовата декларация към финансовите отчети);
3. Разработен е модел за отчитане и представяне на вътрешно генерираните интелектуални продукти, базиран на подхода „пълно активиране на разходите“;
4. Разработен е модел за отчитане на секюритизацията на интелектуалната собственост;
5. Дефинирани са критерии и условия за въвеждане на самостоятелна група „бизнес идентификатори“ в класификационен клас нематериални активи

- „нови обекти от права върху интелектуална собственост“, при отчитане наличието на двойна синергична защита на същите;
- б. Аргументирано е предложение за интегрирано отчитане на клиентските листи; изследване на възможностите за прилагане на модела на преоценката и амортизиране на клиентските листи.

II. Приноси с научно-приложен характер.

Приноси, водещи до обогатяване на научно-приложни постановки за нематериалните активи и разширяване на концептуалната основа за представяне на интелектуалния капитал в отчетните единици.

1. Анализирани са основните етапи при признаване на нови обекти, генерирани от интелектуалния капитал, за счетоводни цели;
2. Идентифицирани са определени счетоводни регулаторни проблеми за нефинансовите предприятия;
3. Систематизирани са определени счетоводни регулаторни и методологически проблеми при отчитане на нематериалните активи в предприятията от публичния сектор;
4. Аргументирани са предложения за актуализиране на съществуващата счетоводна рамка (в това число предложения за: актуализиране на СС 38 и осигуряване на възможност за включването на клиентските листи в балансовото число на нематериалните активи, извън бизнес комбинациите, и на възможност за капитализация на последващите разходи за клиентски листи; направеното предложение за актуализация на СС 2 „Стоково-материални запаси“ за отпадане на съществуващото ограничение „наличност на физическа субстанция“ с оглед осигуряване на възможност за признаване на квотите за емисии на парникови газове като суровина и стока);
5. Направено е предложение за нов самостоятелен стандарт регламентиращ подхода на идентифициране, признаване и оценката на квотите за ЕПГ.

7. Заключение

Доц. д-р Румяна Пожаревска притежава висока професионална квалификация и богат практически опит. Оценката ми за цялостната и работа като преподавател и изследовател е положителна. Като имам предвид посочените професионални качества на участника в конкурса, неговият дългогодишен опит в преподаването и научните изследвания, посочените научно-приложни и методически приноси предлагам на уважаваното от мен научно жури да гласуват за присъждането на доц. д-р Румяна Пожаревска на академичната длъжност „професор“ по професионално направление 3.8 Икономика, научна специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (счетоводна отчетност)“.

13.12.2017 г.

София

Подпис:

(проф. д-р Даниела Фесчиян)